

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือที่ผ่านมาเรียกว่าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีกำเนิดมาจากชุมชน โดยภูมิปัญญาชาวบ้านที่แสดงให้เห็นถึงรากฐานทางวัฒนธรรมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนนั้น ๆ ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมาภาครัฐโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทุ่มเทส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ผ่านหลายมาตรการตั้งแต่การสร้างผู้นำเครือข่ายระดับอำเภอและจังหวัดครอบคลุมทุกพื้นที่สร้างตราของสินค้า (Brand) ให้เป็นที่รู้จักและยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศจัดมหกรรมสินค้าและกิจกรรมพิเศษ (Trade Fair and Special Events) ในการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายในรูปแบบต่าง ๆ จัดฝึกอบรมโดยหน่วยงานต่าง ๆ จัดฝึกอบรมให้แก่ผู้ผลิตและเจ้าหน้าที่ รวมกว่า 32,000 คน กำหนดมาตรฐาน มผช. กว่า 1,100 เรื่องรับรอง มผช. กว่า 11,000 รายมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่ได้คุณภาพและมาตรฐานมีการขึ้นทะเบียนผู้ผลิตทั่วประเทศกว่า 35,000 ราย และคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์ (OPC) กว่า 27,000 ผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทั้งในรูปแบบของการเป็นผู้กระตุ้นเป็นผู้สนับสนุน และเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน

ในปัจจุบันแนวทางการพัฒนาผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งในภาพรวมของประเทศและในจังหวัดสมุทรสงครามได้มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานไปตามแนวนโยบายของรัฐจากเดิมที่ภาครัฐมีบทบาทเป็นผู้ให้การสนับสนุนโดยตรงในทุกๆ ด้านมาเป็นภาครัฐจะลดบทบาทลงและส่งเสริมให้ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้นโดยจะมุ่งเน้นไปที่ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีความต้องการในการพัฒนา ดังนั้นเพื่อเป็นการศึกษาถึงการดำเนินงานและความต้องการและเป็นการถ่ายทอดความรู้ด้านการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการให้บริการเพื่อสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของชุมชนในการพัฒนากลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดสมุทรสงครามให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงตามที่กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนมีความต้องการและเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนาผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนให้สามารถนำความรู้มาพัฒนาผลิตภัณฑ์และสร้างความสามารถในการแข่งขันได้

ผู้วิจัยจึงได้จัดทำการศึกษาวิจัยโดยมุ่งเน้นเฉพาะกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงและความต้องการที่แท้จริง โดยการนำแนวทางการจัดการความรู้มาใช้ในการพัฒนาผู้ประกอบการ เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์และมาตรฐานผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาศักยภาพในการผลิตที่ยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวัง
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ผลิตสินค้าในชุมชนสู่การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
3. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการการจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1.3 คำถามการวิจัย

1. แนวทางการสร้างองค์ความรู้ในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างไร
2. แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ผลิตสินค้าในชุมชนสู่การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นอย่างไร
3. ความต้องการการจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการถ่ายทอดความรู้ด้านการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. เนื้อหาประกอบด้วย

- 1.1 แนวทางการสร้างองค์ความรู้ในสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์และมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- 1.2 แนวทางการพัฒนาขีดความสามารถของผู้ผลิตสินค้าในชุมชนสู่การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน
- 1.3 ความต้องการการจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เพื่อยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

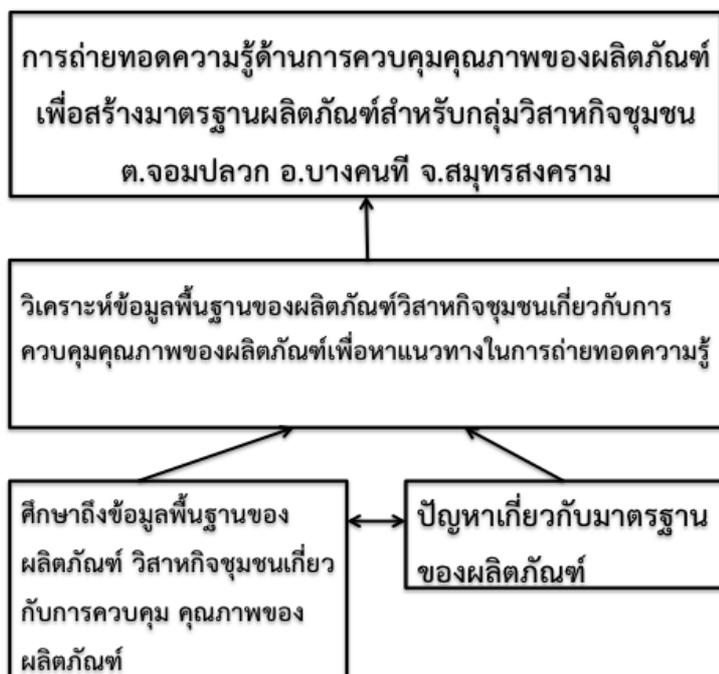
2. ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพประเมินและพัฒนาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรได้แก่ เกษตรกรผู้ประกอบการธุรกิจนักวิชาการด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรปราชญ์ชาวบ้านนักวิชาการหน่วยงานเกษตรกลุ่มพัฒนาชุมชนคณะอนุกรรมการ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ผู้แทนองค์กรวิชาชีพด้านอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป

3. ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม 2555 – กันยายน 2556

1.5 กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.แนวทางในการควบคุมคุณภาพของผลิตภัณฑ์และการสร้างมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ สำหรับกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม
- 2.เผยแพร่ผลการวิจัยโดยการตีพิมพ์ผลการวิจัยในวารสารวิชาการหรือรายงานการประชุมวิชาการ

1.7 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การควบคุมคุณภาพ หมายถึงกระบวนการจัดการระบบการทำงาน และการปฏิบัติการ เพื่อให้แน่ใจว่าทุกคนในองค์กรเข้าใจในหน้าที่ความรับผิดชอบสามารถทำงานและดำเนินงานสร้างผลิตภัณฑ์หรือบริการอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) หมายถึงข้อกำหนดทางวิชาการที่ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ผลิตชุมชนในการผลิตสินค้าให้มีคุณภาพ

ผู้ประกอบการ หมายถึงประชาชนหรือเกษตรกรที่ผลิตสินค้า จากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม